

D ů v o d y:

Finanční prokuratura, jak zřejmě vysvítá z jejího podání, navrhuje zrušení stěžující si společnosti nejen pro nevhodnost, nýbrž zejména též pro nepravdivost zvolené firmy, uvádějíc mimo jiné, že znění firmy naprosto neodpovídá rozsahu podniku, není tudíž pravdivým a pravdivým ani býti nemůže, ježto podnik neprovozuje pravidelných obchodů mezinárodních a s upsanou kmenovou jistinou 140.000 Kč, na niž splaceno bylo pouze 40.000 Kč, nemůže reálně provozovati obchody mezinárodní. Finanční prokuratura tvrdí takto, že ustanovení firmy stěžující si společnosti, tedy ustanovení, jehož se v § 4 čís. 1 zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. nutně vyžaduje, odporuje předpisům obchodního zákoníka o firmách, a poněvadž dle § 61 odstavec třetí téhož zákona ustanovení obchodního zákoníka, tudíž i ustanovení o firmách (čl. 15 a násl.), vztahují se na společnosti s omezeným ručením; nehledíc k výši výdělkové daně, též předpisům zákona o společnostech s omezeným ručením. Formálně jsou tedy zajisté předpoklady § 87 tohoto zákona a první soud nemohl, než dle §§ 87 odstavec druhý a 43 téhož zákona zavésti předepsané řízení a naříditi poznámku zahájeného řízení v obchodním rejstříku. Nevadí, že finanční prokuratura nepodala rekursu do usnesení, jímž byl zápis firmy do obchodního rejstříku povolen, neboť finanční prokuratuře jest dáno na vůli, zda chce odporovati zápisu rekusem či návrhem, který jest prostředkem mimořádným, jenž za účelem ochrany zákona, porušeného v základních ustanoveních, může býti podán kdykoliv, i po právní moci usnesení, povolujícího zápis firmy. Názor stěžovatelky, že návrh finanční prokuratury jest nepřipustný a proto měl býti odmítnut, tedy neobstojí. Vše ostatní, co stěžovatelka uvádí v dovolacím rekursu, týká se věci samé, a bude o tom uvažovati první soud, až přikročí k jednání a rozhodování o tom, je-li návrh finanční prokuratury o d ů v o d n ě n.

Čís. 1901.

Jest porušením předpisu § 416 c. ř. s., vydal-li soud první stolice písemně rozsudek jiného znění, nežli byl ústně prohlášen.

Bylo-li umluveno, že kupní cena bude složena v den odevzdání zboží v československých korunách, odpovídajících určitému počtu švýcarských franků v den složení, jest kupitel, jenž otálel se složením peněz, povinen nejen ku náhradě úroků, nýbrž i případné ztráty na kursu.

(Rozh. ze dne 10. října 1922, Rv I 78/22.)

Žalovaná tuzemská firma objednala u žalující švýcarské firmy látky s tím, že kupní cena měla býti zaplacená v den odevzdání zboží zasláteli D. na účtu, jež určí zástupce žalující firmy v Praze, tak, by odpovídala 14.300 švýc. frankům. Žalovaná zaplatila však kupní cenu teprve dne 2. a 18. prosince 1919, ač zboží odevzdáno bylo zasláteli dne 3. listopadu 1919, a sice v kursu, jenž odpovídal kursu dne splatnosti (3. listopadu). Žalobě, již domáhala se prodávatelka náhrady rozdílu v kursu, proce sní soud první stolice vyhověl a sice dle ústního prohlášení rozsudku

do výše 45.918 Kč 36 h, v písemném vyhotovení rozsudku však pouze do 10.601 Kč. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek pro zmatečnost. Důvody: Dle protokolu o ústním jednání ze dne 18. prosince 1920 prohlášen byl rozsudek ústně v ten rozum, že vyhovuje se žalobě částkou 45.918 Kč 36 h a 6% úroky od 10. prosince 1919. Z přiloženého výpočtu jakož i z odvolání žalující strany, jemuž žalovaný v tomto směru neodporoval odvolacím sdělením, je patrné, že soud odsoudil v rozsudku, ústně prohlášeném, žalovaného k zaplacení zbytkové hodnoty 14.300 franků dle kursu ze dne 10. prosince 1919. Písemným vyhotovením rozsudku odsouzen byl žalovaný zapraviti žalobkyni: »den Teilbetrag von 10.601 Kč nicht 45.918 Kč samt 6% Zinsen von 10.601 Kč.« Z konceptu rozsudku je patrné, že obě číslíce 10.601 Kč a slovo »nicht« připsány byly dodatně, a že i písemný koncept původně shodoval se s rozsudkem, ústně prohlášeným. Částka 10.601 Kč rovná se částce dle uvedeného výpočtu dosud nezaplacené, avšak dle kursu z 3. listopadu 1919. Tomuto změněnému rozhodnutí přízpůsobeny jsou i důvody rozhodovací počínaje odstavcem šestým, kdežto v předcházejících odstavcích dovozuje se, že žalovaný byl v prodlení s placením kupní ceny, což nasvědčuje jinému názoru, než který byl v dalších odstavcích odůvodňován. V předposledním (10.) odstavci důvodů praví se, že částka 45.918 Kč 36 h byla »irrtümlich ausgesprochen, und wurde das Urteil in dieser Richtung gemäß § 419 ZPO. berichtigt.« Dle § 419 c. ř. s. mohou být opraveny písemné i početní chyby anebo jiné zjevné nesprávnosti v rozsudku, ne však zásadní rozhodnutí; v tomto směru je soud dle § 416 odstavec druhý c. ř. s. vázán rozhodnutím ústně prohlášeným. V tomto případě jde o zásadní rozhodnutí, totiž o platnosti jednoho z uvedených kursů. Rozhodnutí ústně prohlášené bylo pojeti do písemného vyhotovení rozsudku a dle § 417 odstavec pátý c. ř. s. odůvodniti. Z odůvodnění předloženého rozsudku není však patrné, proč žalovaný byl odsouzen zapraviti 45.918 Kč 36 h, odvolací soud není s to správnost rozhodnutí ústně prohlášeného posouditi, a je proto vyhotovením rozsudku v nynějším jeho znění odůvodněna zmatečnost dle § 477 čís. 9 c. ř. s. Na prvním místě bude, by vyhotoven byl nový písemný rozsudek shodný s rozhodnutím ústně prohlášeným. Procesní soud své stolice na to novým vyhotovením rozsudku přiznal žalobkyni 45.918 Kč 36 h, vzav za základ pražský kurs šv. franku ze dne 10. prosince 1919 a vycházejí z názoru, že žalovaná, ocitnuvší se v prodlení, jest povinna nahraditi žalobkyni nejen úroky, nýbrž i ztrátu z poklesu kursu franku. Odvolací soud zamítl žalobu ohledně dalších 10.600 Kč 20 h, zjistiv, že žalovaná dne 18. prosince 1919 složila na účet žalobkyně dalších 10.600 Kč. Po právní stránce uvedl v důvodech: Soud své stolice sice vyslovil v důvodech rozsudku, že měla žalovaná podle smlouvy složit v Praze k dobru žalobkyně v tuzemské měně takovou částku, za kterou mohla žalobkyně koupiti v Curychu v den složení peněz 14.300 švýcarských franků, ale vzal pak za základ rozhodnutí a výpočtu pražskou kursovní cenu a nikoliv kursovní cenu franku v Curychu, a nemá proto žalovaná příčiny, by si stěžovala. V důvodech rozhodovacích se nemluví o tom, že má žalovaná složit kupní cenu ve francích, tedy efektivně, a neodporuje rozsudek sám sobě ani není v odporu s důvody rozhodovacími nebo se spisy. Žalovaná sama uvedla v odstavci prvním ža-

lobní odpovědi, že měla býti fakturovaná cena přepočítána na československé koruny podle kursu v den odevzdání zboží spediterovi a že měla býti složena na tuzemský účet Emericha T-a u banky U. v Praze. Tomuto závazku žalovaná nevyhověla, ačkoliv nic nepřekáželo složení peněz na tento účet, a jest tudíž povinna podle §§ 1295, 1334 obč. zák. nahraditi žalobkyni škodu, která jí povstala prodlením v placení. Pouhým složením úroků nesplnila žalovaná úplně své povinnosti, poněvadž žalobkyně prodlením utrpěla škodu nejen tím, že nemohla s užitkem použití peněz jinak, nýbrž i tím, že zatím klesl kurs československé koruny nejen v Curychu, nýbrž i v Praze, a jest tudíž žalovaná povinna nahraditi žalobkyni i škodu tím povstalou. Smlouvě nemůže býti příkládán podle § 914 obč. zák. podle zvyklostí poctivého obchodu jiný smysl, než že měla žalovaná složit kupní cenu v československých korunách toho dne, kdy bylo zboží odevzdáno k expedici firmě D. a Co., to jest 3. listopadu 1919. Žalované nijak nevadilo, že neměla dovozního povolení, aby v čas nesložila kupní cenu na účet T-ův. Částku 100.000 K složila žalovaná dne 2. prosince 1919, a 10.600 K podle dopisu dne 18. prosince 1919 a vzal proto soud první stolice za základ svého rozhodnutí jako rozhodný správně den 10. prosince 1919. Podle dobrozdání znalce platilo tohoto dne 100 Kč 9-8 franků, tudíž 14.300 fr. 145.918 Kč 16 h. Poněvadž žalovaná na ně složila jen 110.600 Kč, dluhuje žalobkyni ještě 35.318 Kč 16 h. Soud první stolice přikl. však žalobkyni 45.600 Kč 20 h, tudíž o 10.600 Kč 20 h více, takže musilo býti odvolání vyhověno, pokud jde o tuto částku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

První soud vydal rozsudek, znějící na jinou částku než prohlášený rozsudek. Důsledkem toho nebylo zjevno odůvodnění prohlášeného výroku. První soud byl prohlášeným rozsudkem vázán a porušil procesní předpis § 416 c. ř. s., vydav jiný rozsudek než prohlášený. Zrušil-li odvolací soud první rozsudek a vyslovil, že záleží na prvním soudu, by byl vyhotoven nový písemný rozsudek shodný s rozhodnutím ústně prohlášeným, jednal v naprostém souhlasu se zákonem. Bylo věci prvního soudu vydati nový rozsudek, však rozsudek, na němž se již usnesl dle svého volného přesvědčení a jež vyhlásil. Bylo tedy věci prvního soudu vydati svůj vlastní rozsudek. Tím již bylo vyhověno předpisu § 416 c. ř. s. a nebylo potřebí nařizovati opětne projednání a rozhodnutí. Postupu odvolacího soudu nelze s hlediska platného práva ničeho v tomto směru vytýkati. Předmětem přezkoumání jest rozsudek odvolacího soudu, nikoli usnesení ze dne 11. června 1921. Po právní stránce byla věc posouzena zcela správně. Žalovaný se zavázal zaplatiti fakturovanou cenu v československých korunách na vnitrozemském účtu jemu sděleném, jakmile bude zboží odevzdáno firmě. Voliv v dopisu ze dne 20. října 1919 obrat: »okamžikem odevzdání«, zdůraznil žalovaný přesnost svého závazku, jenž zněl jasně, určitě a nepřipouštěl žádných výhrad. O žalovaném jako obchodníku dlužno předpokládati, že si byl vědom významu a dosahu svého prohlášení, za jehož přesné splnění byl odpověděn. Den odevzdání byl umluven na 3. listopadu 1919 a bylo zboží v ten den řečené firmě také odevzdáno. Tím byl určen i kurs kupní ceny v českosloven-

ských korunách ihned splatné. Neplatila-li žalovaná ihned dle úmluvy a odvolávala-li se na okolnosti, o nichž nebylo řeči při uzavření smlouvy, jednala o své vůli; opouštějíc smluvní základnu a odchyľujíc se od ní, činila tak na svůj účet, nikoli na účet žalující. To platí zejména o opatřování si dovozního povolení. Významným je v tomto směru dopis žalované firmy z 19. listopadu 1919, v němž prostě žalující firmě sděluje, že přes urgenci neobdržela vývozního povolení, ukazuje na nemilý případ s jistou curyšskou firmou, jež jí dodala méněcenný materiál, a uvádí dále, že následkem tohoto případu nemůže zaslati celou fakturovanou částku předem a jest ochotna T-ovi dát k dispozici částku 60.000 Kč na kontě banky U. po obdržení dovozního povolení, zbytkovou částku že si může vyzvednouti u této banky po dojití zboží a jeho bezvadném přijetí. Tím osvětlila sama svoje protismluvní stanovisko s dostatek a dala na jevo, oč jí v pravdě jde. V dopise ze dne 31. října 1919 uvádí také toliko, že potřebuje fakturu k získání dovozního povolení, že zboží může býti zasláno jen s dovozním povolením. Za tohoto stavu věci odpadá potřeba jakéhokoli dalšího dokazování a nelze důvodně mluvíti o neúplnosti řízení, ježto vše, co ku spolehlivému rozhodnutí potřebí, bylo zjištěno. Jako rozhodný den byl vzat den 10. prosince 1919. Odvolací soud schválil toto zjištění, odůvodniv je ještě zvlášť přiměřeně, opřev se o průvodní výsledky. Vycházel-li tedy odvolací soud na podkladě svého právního stanoviska z kursu platného tohoto dne, nelze mluvíti důvodně o odporu se spisy ve smyslu zákona. Usuzuje-li odvolací soud, že nelze přikládati smlouvě jiného smyslu, než že měla žalovaná složit kupní cenu v československé měně toho dne, v který bylo zboží odevzdáno firmě k expedici, vykládá tím s právního hlediska smlouvu a není tu rozporu s určením dne, rozhodného na podkladě právního stanoviska, nastalého následkem neplacení dle původního ujednání. Má-li odvolací soud za to, že jest žalovaná povinna dle §§ 1295 a 1334 obč. zák. nahraditi žalující škodu, jež jí vzešla tím, že byla žalovaná v prodlení s placením, vyslovuje právní názor a není tu odporu se spisy; žalovaná čítá sama úroky z prodlení, odvolávajíc se na § 1333, 1334 obč. zák. Tento právní názor jest úplně správným. Žalovaná byla v prodlení s placením, odchýlivši se od původního ujednání a musí nahraditi škodu. Nestačí nahraditi úroky, jež předpokládají normální poměry, nýbrž i škodu ze změny kursu. Nemůže tedy býti více rozhodným kurs původně stanovený, jenž předpokládal okamžité placení. Že fakturovanou částku bylo dle kursu v den odevzdání zboží přepočísti v československých korunách, doznává žalovaná sama. Pro přepočtení byl však, jak správně dovozeno, rozhodným kurs shora uvedený (10. prosince 1919). Jinak se odkazuje ku správnému odůvodnění napadeného rozsudku, jež souhlasí se zákonem a stavem věci a jehož správnost nebyla vyvrácena vývody dovolání ani v neimenším.

Čis. 1902.

Obrana zkrácení přes polovici ceny není o sobě vyloučena tím, že smluvník jest obchodníkem, nýbrž teprve tím, že právní jednání jest obchodem.

(Rozh. ze dne 10. října 1922, Rv I 108/22.)